

TILVÆKST Grovfoder nr. 28, 17. oktober 2022

Indhold

- **MARK**
- Gødningsplanen 2023
- Høst af kernemajs
- **KVÆG**
- Kolbe- og kernemajs, samt crimpning af majs
- **REGLER OG TILSKUD**
- Store bøder ved opbevaring af ulovlige planteværnsmidler
- Benyt app'en KemiTjek
- Aktivitetskrav på græs – og brakmarker, røde marker
- GLM8, ikke-produktive arealer

MARK

Gødningsplanen 2023

Af planterådgiver Peter Siebert

Høje gødningspriser medfører diskussion om det optimale gødningsniveau. De interne overførselspriser for grovfoder slører billedet en smule og gør det vanskeligere at bestemme det præcise behov. Omfordel gødningen og tilpas gødningstildelingen til, hvor du får fuld respons for kvælstoffet.

Overvejelser om gødningsniveau

Næste sæsons planlægning er godt i gang, og vi laver mange mark- og gødningsplaner på trods af, at vi desværre endnu ikke kender alle reglerne for den kommende sæson. Hvis vi ser bort fra det bureaukratiske papir- og lovgivningsmæssige aspekt af mark- og gødningsplanen, så kender vi nogenlunde behovet for gødning til næste sæson. Spørgsmålet er nu blot, hvor meget gødning, skal der bruges, og hvornår er det ikke længere rentabelt at bruge mere?

Spørgsmålet er ikke let at svare på, da der er mange forskellige faktorer, som gør sig gældende. Gødning er blevet dyrt, og det er svært at spå om, hvor længe gødning forbliver i dette prisniveau. Vi har tidligere forsøgt at belyse de forskellige faktorer, der afgør behovet for forbruget af gødning - selv ved høje gødningspriser. Grundlæggende er der to forhold, som har stor betydning for det optimale gødningsniveau på grovfoderejendomme:

- Bytteforholdet mellem afgrødeudbytte og N-gødning
 - Hvor mange kg korn eller FEN i grovfoder skal der til for at betale for et kg kvælstof?
- Dækningsbidrag på alternativ afgrøde (f.eks. vårbyg)
 - Det flytter på optimeringsprisen for grovfoderet og dermed det optimale gødningsniveau

Den største udfordring er, at vi prissætter grovfoderet med interne priser, som ikke nødvendigvis følger prisudviklingen for f.eks. vårbyg. På ejendomme med en stor andel gylle, er vårbyg i øjeblikket en attraktiv afgrøde, da det er begrænset, hvor meget gødning, der skal indkøbes til at dyrke afgrøden. Vårbyg kan i mange tilfælde næsten fuldgødskes med gylle, hvilket gør, at afgrøden har et højt dækningsbidrag. Selvom vores grovfoder også gødskes med

store mængder gylle, er det sværere præcist at bestemme det optimale gødskningsniveau. Grovfoder afregnes som bekendt med interne overførselspriser. Udfordringen opstår, hvis der skal indkøbes grovfoder, hvor prisen pr. FEN ikke er den samme som den, der afregnes med til interne overførselspriser. Dermed er dækningsbidraget umiddelbart bedre i f.eks. vårbyg, og det har betydning for hvor meget gødning, der bør bruges på grovfoderarealerne. Præmissen er stadig, at der skal avles en mængde grovfoder, og jo mindre et areal det kan dyrkes på, desto mere plads er der til salgsafgrøder som f.eks. vårbyg. Hvis der derfor spares for meget på gødningsforbruget på grovfoderarealerne, så skal der bruges mere areal til at avle den samme mængde grovfoder. Det kan derfor være en "ond cirkel" at spare for meget på gødningsforbruget, da behovet for arealer til grovfoderproduktion dermed vil stige.

Men vi må også indse, at prisen på gødning nu er på et så højt niveau, at vi bør målrette gødsningen til de afgrøder, hvor vi får mest økonomisk afkast af gødningen. Den grundlæggende præmis er, at bytteforholdet mellem kg gødning og kg afgrøde stadig skal være rentabelt. På ejendomme med en stor andel gylle skal det nøje overvejes, hvor meget ekstra udbytte den indkøbte handelsgødning bidrager med. Her er det ikke tilstrækkeligt kun at se på udbyttekurven for tilførsel af mere kvælstof, da den ekstra mængde handelsgødning kan have andre sideeffekter, som gør at merudbyttet er højere end det som udbyttekurven tilskriver for tilførsel af ekstra kvælstof; et eksempel kunne være placering af 100 kg/ha NS 26-15 til vårbyg. Foruden at tilføre en passende mængde svovl til afgrøden opnås en udbyttegevinst ved at placere en forholdsvis sur gødning. Den sure gødning kan frigive mangan og fosfor, som afgrøden kan optage. Værdien af handelsgødningen er derfor højere end udbyttekurven foreskriver for tilførsel af ekstra kvælstof.

Bytteforholdet og alternativ afgrøde

Det optimale gødningsniveau falder, når bytteforholdet stiger. Det bliver altså kort fortalt for dyrt at gøde op til normen, hvis bytteforholdet er for højt mellem gødning og afgrøde.

Når afgrødeprisen er lav og gødningsprisen er høj, er bytteforholdet mellem afgrøde og gødning højt, hvilket medfører et lavere optimum i forhold til den plantefagligt optimale kvælstofmængde. Udfordringen er dog, at de interne overførselspriser betyder, at dækningsbidraget for grovfoderafgrøder er forholdsvis lavt. Dermed bliver den alternative afgrøde som f.eks. vårbyg en økonomisk mere attraktiv afgrøde end grovfoder. Overførselsprisen er lavere, end hvis grovfoderet skulle indkøbes. Anvendes i stedet indkøbsprisen på grovfoderet vil det optimale gødningsniveau flyttes længere op ad udbyttekurven. Det svarer altså til at prissætte grovfoderet til at følge dækningsbidraget for vårbyg, hvilket er meget afhængig af udbytte på både vårbyg og grovfoder. Derudover kan der være andre faktorer, som medfører at grovfoderet kan prissættes endnu højere, end dækningsbidraget er for den alternative afgrøde. Grovfoderet har ry for at være det billigste producerede foder på ejendommen, og derfor kan en god kvalitet af grovfoder måske opveje omkostningen til det ekstra gødningsforbrug.

Det optimale punkt på udbyttekurven i forhold til tilførsel af kvælstof er betinget af, at afgrøden ikke mangler næringsstoffer eller vand, som medfører udbyttetab i afgrøden. Tilførslen af fosfor i handelsgødning er på de fleste grovfoderejendomme ved at være meget begrænset pga. restriktioner på brugen af fosfor. Som udgangspunkt bør der tilføres den mængde startgødning til majs, som der er plads til. På mange ejendomme er harmoniproblemerne blevet større til kommende sæson pga. udtagning af arealer til 4 procent brak (ikke produktive arealer), lavere P-loft på undtagelsesbrug (35 kg P/ha til 34 kg P/ha), samt højere normindhold af fosfor i gyllen. Dermed er der ikke plads til den samme mængde startgødning til majs som tidligere.

Behovet for kalium bør ligeledes være opfyldt og her kan det måske netop i år være en rigtig god idé at udtage jordprøver, således at tilførslen af kalium kan tilpasses de enkelte marker. Der skal ikke mange kg kaligødning til at opveje omkostningen til udtagning af jordprøver. Kontakt din planterådgiver hvis du er interesseret i at få udtaget jordprøver.

Generelle overvejelser ved prioritering af handelsgødning i græs, majs og vårbyg

Græs

Græs kvitterer bedst for gødning til første slæt og til dels også til andet slæt. Hvis du vil spare på forbruget af kvælstof til græs, bør du derfor spare i gødningsfordelingen hen over sommeren, hvor græsvæksten er på et lavt niveau. Generelt er første slæt det vigtigste slæt i forhold til tilførsel af alle næringsstoffer. Derudover kan du vælge at omfordele en vis andel af kvælstofgødningen imellem marker afhængig af alder på græsmarken og andelen af kløver. Kaliumbehovet dækkes ikke altid af gyllen, og der kan være behov for supplerende tilførsel af kalium. Særligt i ældre græsmarker, som

har udtømt jorden for kalium, bør suppleres med kalium.

Majs

Der anvendes ofte en stor andel gylle og eventuelt startgødning. Hvis der skal spares på kvælstoffet, kan der flyttes lidt gylle til græsmarkerne. Dog vil udnyttelsen af gyllen være dårligere i græsmarkerne, end hvis den nedfældes til majsmarkerne. Derfor kan det være mere oplagt at spare eftergødskningen med handelsgødning i juni måned, som en del praktiserer. Anvend hvis muligt placering af den fulde mængde gyllen under majsrækken og tilsæt nitrifikationshæmmer. I majsmarkerne opfyldes kaliumbehovet ikke altid, hvis der kun anvendes gylle. Vær særlig opmærksom på marker med forfrugt græs, samt marker med lave kaliumtal.

Vårbyg

Fuldgødes med gylle, samt placering af en svovlholdig handelsgødning ved såning. Typisk vil det være passende med 100 kg/ha NS 26-15. Behovet for kalium vil i mange tilfælde være opfyldt, når der fuldgødes med gylle.

Konklusion

I afgrøder med en stor andel gylle kan den ekstra mængde af handelsgødning have en udbytteeffekt, som er større end udbyttekurven for tilførsel af ekstra kvælstof foreskriver. Langt hen ad vejen er det i de afgrøder, hvor der er et stort forbrug af handelsgødning, at det bedst kan svare sig at spare på gødningen. Derudover kan der være meget at hente i at spare gødningen på de rigtige tidspunkter i forhold til afgrødens behov og vækst. Der er selvfølgelig individuelle forhold, der kan føre til en anden konklusion, men det er vigtigt, at du laver dine egne beregninger, så beslutningen om afgrødevalg og gødningsstrategi afspejler forholdene på din bedrift.

Høst af kernemajs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Høsttidspunkt

Indlejringen af stivelse i kernerne stopper, når black spot er synlig på kernerne vedhæftningssted til spindlen. Vandindholdet i kernerne er da omkring 40 procent. Kernerne kan ikke tærskes af spindelen, førend løsningslaget (black spot) er dannet. For at begrænse risikoen for tab, skal kernemajsen så vidt muligt høstes før 1. november.

Billede 1 Majskerner med "black spot" (Foto: SAGRO)

Høsttidspunktet fastsættes efter følgende fire forhold:

1. Den optimale vandprocent til den aktuelle opbevaringsmetode.
2. Før en begyndende væltning eller afknækning af kolber får et betydeligt omfang.
3. En uge efter at middeldøgntemperaturen er faldet til under 10°C, eller så snart majsen kan tærskes. Når middeldøgntemperaturen kommer under 10 °C, falder udbyttet i kernemajs. Dette sker normalt midt i oktober. Selvom temperaturen indtil videre har været højere end de 10 °C, er vi nu så langt henne på efteråret, at temperaturen kan dykke meget pludseligt.
4. Frost
 - Ved temperaturer lige under frysepunktet vil det kun være bladspidser og de øverste et til to blade, som er skadet. En sådan afgrøde betragtes som en afgrøde i fortsat udvikling, med noget nær normal tørstofproduktion, normal stigning i tørstofindhold og kerneindlejring.
 - Hvis planterne er visnet ned til kolben, men ikke under kolben, stopper tørstofproduktionen. Der vil fortsat ske

en omlejring af sukker fra stænglen til kolben og tørstofindholdet vil stige. Afgrøden er meget svækket og skal høstes inden omslag til en periode med megen nedbør, da risikoen for angreb af nedbrydningssvampe som skimmel og Fusarium er betydelig.

- Har temperaturen været under $\pm 4^{\circ}\text{C}$ er hele planten frostsprænger og død. Afgrøden bør høstes hurtigst muligt (efter optøning), da der er stor risiko for, at planterne vælter og knækker ned.

Høst ikke frossen majs, da det hindrer ensileringsprocessen. Er det rigtig koldt, kan stakken i værste fald være flere måneder om at tø op.

Ideelt høstes kernemajs, når punkt 1 er opfyldt, men i praksis vil det i hovedparten af SAGROs område ofte være punkt 2-4, som udløser høsten.

Høst og opbevaring

Kernemajs høstes med en mejetærsker med plukkebord. Almindeligt skærebord kan ikke anbefales, da der kommer alt for meget materiale igennem maskinen. Spildet bliver for stort, og du risikerer at maskinens tærskesystem bliver ødelagt.

Kernemajs kan evt. nedtørres, men de fleste vælger at ensilere kernerne. Læs mere om opbevaring i artiklen "Kolbe- og kernemajs, samt crimping af majs".

KVÆG

Kolbe- og kernemajs, samt crimping af majs

Af kvægrådgiver Niels Clement Justesen

I både kolbemajs og kernemajs opnås et mere koncentreret foder, som køerne meget gerne vil æde. Det er dog vigtigt at vælge egnede sorter, der passer til den aktuelle lokalitet. Flere firmaer angiver, hvilke sorter, der egner sig til både kolbe- og kernemajs, hvilket dog ikke betyder, at sorterne nødvendigvis er afprøvet i landsforsøgene. Spændende bliver det at følge de ti sorter, der er med i Landsforsøgene i år, hvor der er repræsentanter fra LG, KWS og Pioneer.

Som eksempel har Prospect været et fornuftigt valg, da det er en sort, som egner sig til både ensilage, kolbe- og kernemajs. Debalto, Exelon, Sergio og Pinnacle er eksempler på tidlige sorter, der nævnes af firmaerne, som værende egnede til kolbe-/kernemajs.

Nedenfor i tabel 1 sammenlignes vårbyg, vinterrug, majselsæd, kolbe- og kernemajs på flere punkter ud fra standard analyser.

Tabel 1 Sammenligning af fem forskellige fodermidlers foderværdi og interne priser for 2023.

Afgrøde 2023	Majsensilage	Kolbemajs	Vårbyg	Vinterrug	Majs-crimpet
Tørstofindhold [%]	30-34	54-56	85	85	60-65
Energiindhold [Kg ts/FEN]	1,10	1,00	1,01	0,96	0,90
Energiindhold [NEL20 MJ/kg ts]	6,75	7,43	7,34	7,75	8,25
Intern pris [kr./kg]			1,70	1,30	
Intern pris [kr./FEN]	1,13	1,32			1,53
Udbytte [hkg/ha]			55	60	
Udbytte [FEN/ha]	9.500	8.000	4.600	5.100	6.100

Af tabellen ovenfor kan man vurdere, hvad der passer bedst på den enkelte bedrift i forhold til aktuelle udbytte og dyrkningsomkostninger. Bemærk, at kvaliteten af kolbemajs ligger på niveau med foderbyg.

Kolbemajs

Det optimale høsttidspunkt for kolbemajs vil typisk være ca. tre uger efter helsædhøst, alt efter de aktuelle vejrforhold. Normalt vil det ikke være nødvendigt at tilsætte ensileringsmidler.

Det er dog vigtigt at få kolbemajsens kørt godt sammen og tildækket omhyggeligt. Planlæg efter at der kan udtages ca. 20 cm af stakken pr. dag. Kolbemajs bør være færdigensileret i stakken, som almindelig majsensilage før udtagning. Herved sikres en god omsætning og udnyttelsen af stivelsen hos køerne.

Kernemajs

Kernemajs skal høstes af en mejetærsker, hvor påmonteret bælder ofte vil være en fordel, for at sikre fremkommelighed og undgå trykskader i marken. Praktiske erfaringer har vist, at kernemajs ofte høstes for tidligt. Har du en majssort, hvor kolbespidserne bliver blottede, er der en risiko for vækst af fusarium og deraf dannelsen af toksiner. Praktiske erfaringer viser at udbyttet i kernemajs typisk ligger på 64-70 % af udbyttet i helsædsmajs.

Omkostningerne til crimpning, syre og pose ligger typisk i intervallet fra 225-250 kr./tons våd vare – alt afhængig af hvor meget du selv bidrager. Sørg altid for at tjekke tørstofindholdet ved høst, så din maskinstation kan tilsætte den rigtige mængde syre, der sikrer en god konservering. Husk at tiden fra høst af kernemajs til crimpning plus syretilsætning skal være så kort som mulig for at undgå varmedannelse og risiko for dannelse af svampe og toksiner.

Ved at vælge kernemajs får du et meget koncentreret foder, der ved korrekt tilsætning af syre og opbevaring kan opfodres umiddelbart efter høst. Stivelsen i kernerne er findelt og derved lette for kørerne at udnytte. Se alternative muligheder for konservering i tabel 2.

Tabel 2 Anbefalet konservering og opbevaring af kernemajs (Kilde: SEGES, Dyrkningsvejledning for kernemajs)

Konserveringsmetode	Opbevares for-malet/crimpet el-ler hele	Vandindhold på høstids-punkt [%]		Betydning for opbevaring		Ensilerings-middel
		Mål	Min.-max.	For tør	For våd	
Plansilo, stak eller silo-pose	Crimpet/formalet	35-40	30-45	Dårlig ensilering	Saft afløb	(?) ¹⁾
Gastæt silo med topud-tag	Crimpet/formalet Hele kerner	26-40	24-45	For lidt CO ₂ (tilsæt tøris)	Saft afløb	
Gastæt silo med bund-udtag med spuledyse	Hele kerner	26-40	24-45	For lidt CO ₂ (tilsæt tøris)	Saft afløb	
Gastæt silo med rustfri stålkegle (Assentoft)	Hele kerner	26-35	24-40	For lidt CO ₂ (tilsæt tøris)	Danner bro i siloen	
Gastæt silo med alm. bundudtag til korn	Hele kerner	26-28	24-30	For lidt CO ₂ (tilsæt tøris)	Danner bro i siloen	
LIPP-systemet (tilsæt-ning af vand til 50 % vand)	Crimpet/formalet	35-40	Max. 50	Kan ikke pum-pes	Risiko for util-strækkelig fer-mentering	
Konservering med pro-pionsyre	Hele kerner	Under 30	Max. 35	Ingen	Store omkost-ninger til syre	+

1) Behov for at tilsætte et ensileringsmiddel er størst ved ensilering af kernemajs i silopose og i kernemajs opbevaret i stak eller plansilo til sommerfodring.

REGLER OG TILSKUD

Store bøder ved opbevaring af ulovlige planteværnsmidler

Af planterådgiver Vivi Ernsten

Der udskrives store bøder for opbevaring af ulovlige midler.

Kemirummet kan ofte blive et opsamlingssted for rester af planteværnsmidler, hvor dunke med mindre rester kan risikere at være skubbet ind bagerst i det mørke hjørne. Dette er en sand fælde i en kontrolsituation. For selvom midlets aktivstof er godkendt på det danske marked, kan det aktuelle registreringsnummer være udløbet, hvilket betyder, at den pågældende dunk er ulovlig. SEGES har meddelt at bødestørrelsen for opbevaring af et ulovligt dansk middel er minimum 5.000-10.000 kr. mens bødestørrelsen for produkter, der indeholder et aktivstof, som er forbudt i EU, som minimum er 15.000-20.000 kr. Bødestørrelsen for et enkelt produkt kan være højere, da bødestørrelsen ses proportionalt i forhold til mængde af produktet. Vi kan derfor kun opfordre på det kraftigste til, at du tjekker dit kemirum!

Inden udgangen af 2022 forbydes 17 planteværnsmidler. I forvejen er 40 planteværnsmidler blevet forbudt i løbet af 2022. Nedenstående banner viser en liste over planteværnsmidler, som allerede er – eller bliver forbudt inden årsskiftet og frem til sommer 2024. Dette er ikke en utømmelig liste.

For at tjekke om det pågældende middel og etiket er lovlig anvendes enten appen KemiTjek eller ved opslag af registreringsnummeret i middeldatabasen. Læs mere om KemiTjek i nedenstående artikel.

Benyt app'en KemiTjek

Af planterådgiver Thomas Harbo

Miljøstyrelsen finder ulovlige pesticider ved 25 procent af deres kontrolbesøg. Benyt app'en 'KemiTjek' til at få styr på dit lager.

Miljøstyrelsen finder stadig ulovlige pesticider på 25 procent af ejendommene ved deres kontrolbesøg. Det drejer sig primært om produkter, som har passeret datoen for lovlig opbevaring og anvendelse. Med app'en 'KemiTjek' fra SEGES kan du let scanne strejkoden på emballagen og få oplysninger om midlets aktuelle godkendelsesstatus.

Resten af året kan du downloade og anvende 'KemiTjek' gratis. App'en har desuden også en funktion, der giver mulighed for at holde lageret ajour. KemiTjek downloades i Google Play eller App Store. Download app'en nu og benyt anledningen til at få styr på dit kemilager. Du kan spare penge ved at få brugt alle rester af pesticider, mens de er lovlige, og du undgår herved risikoen for bøder.

Figur 1 KemiTjek holder styr på dit kemilager (Kilde: SEGES)

Aktivitetskrav på græs – og brakmarker, røde marker

Af planterådgiver Vivi Ernsten

Røde marker er nu synlige i IMK via Tast selv ved Landbrugsstyrelsen.

Aktivitetskravet på græs- og brakarealer skal overholdes ved afgræsning, slæt eller afpudsning. Landbrugsstyrelsen kontrollerer aktivitetskravet ved at analysere satellitbilleder. Arealer, som satellitanalysen har underkendt, er synlige som røde marker fra 11. oktober, hvor ansøger vil modtage et høringsbrev via Tast selv. Ved modtagelse af høringsbrev skal et svar indsendes til Landbrugsstyrelsen, selvom arealets aktivitets krav er overholdt. Svaret skal indsendes igennem Landbrugsstyrelsens app. SAGRO kan være behjælpelig med at indsende svar via app'en. Kontakt din planterådgiver for nærmere information.

GLM8, ikke-produktive arealer

Af planterådgiver Vivi Ernsten

4 procents ikke-produktive arealer kan opfyldes med andre elementer end brak. Vær opmærksom på om permanent græs eller §3 arealer er i spil på din bedrift.

GLM8-kravet, som skal opfyldes til foråret, betegnes ofte som et krav om 4 procent brak. Kært barn har mange navne, men at kalde GLM8-kravet for et pålæg om brak vil være at misfortolke de muligheder, som der ellers er for at opfylde kravet. Bekendtgørelser og vejledninger er endnu ikke offentliggjorte, så denne artikel er skrevet med risiko for, at den er forældet, når de endelige lovtekster er vedtaget.

Udover brak er andre elementer mulige at tage med i overvejelserne. Har du permanent græs, som ikke er omfattet af §3-beskyttelse, og arealet ikke "yder" en stor produktion, kan arealet f.eks. anvendes, som blomster- eller bestøverbrak. Arealet skal være tilsået med blomster-/bestøverblandingen inden 1. maj 2023, så vandlidende arealer bør ikke anvendes. Har du §3-arealer, som har været omdrift i 2022, kan disse arealer anvendes som slåningsbrak i 2023. I begge tilfælde anvendes arealer, som i de fleste tilfælde ikke har en stor produktion set i forhold til andre omdriftsarealer.

Afgræsning og slæt anses som produktion, hvorfor der hverken må afgræsses eller tages slæt på ikke-produktive arealer. Der er dog visse undtagelser ved afgræsning, som kan ses i nedenstående tabel.

Tabel 3 Oversigt med ikke-produktive elementer. På alm. omdriftsarealer, hvor der IKKE er §3, er alle elementer mulige.

Ikke-produktive elementer	Plantedække og krav til størrelse	Overholdelse af krav	Permanent græs		Omdrift
			Alm.	§3	§3
Slåningsbrak	Ingen krav til et bestemt plantedække. Kan bestå af sidste års hovedafgrøde i omdrift eller efterafgrøde.	En årlig slåning af arealet senest den 25. oktober. Forbudsperiode mod slåning fra den 1. maj til og med den 31. juli.	÷	÷	✓
Blomsterbrak	Blomsterblanding bestående af to godkendte arter/m ² ³⁾ . Skal sås senest den 30. april.	Kan ligge i to år, hvorefter den skal reetableres. Forbudsperiode mod slåning fra den 1. maj til og med den 31. juli.	✓	÷	÷
Bestøverbrak	Blomsterblanding bestående af tre specifikke og forskellige pollen-nektarrige arter/m ² ²⁾ . Skal udgøre min. 50 % af plantedækket. Skal sås senest den 30. april.	Kan ligge i to år, hvorefter den skal reetableres. Forbudsperiode mod slåning fra den 1. maj til og med den 31. juli.	✓	÷	÷
Markbræmmer	Etablering af brak eller blomsterbrak. Skal tilstøde en omdriftsmark indenfor 5 m. Bræmmens bredde er min. 1 m, max 20 m. Må max. udgøre 50 % af omdriftsarealet i den pågældende markblok. Kan kombineres med tre-meterbræmmer.	En årlig slåning senest den 25. oktober med undtagelse af slåning af blomsterblanding. Forbudsperiode mod slåning fra den 1. maj til og med den 31. juli.	✓ ³⁾	✓ ³⁾	✓ ³⁾
Tre-meterbræmmer	Kan kombineres med en markbræmme.	En årlig afpudsning mellem den 15. marts og 15. oktober.	✓ ³⁾	✓ ³⁾	✓ ³⁾
GLM-søer og GLM-fortidsminder	Må ikke beskadiges eller fjernes.	Må gerne afgræsses.	✓	✓	✓
Markkrat	Klynge af træer og buske større end 0,01 ha og max 0,5 ha. Skal være på arealerne i 2022. Er ikke berettiget til grundbetaling. Må ikke være smallere end 10 m på den korteste led. 75 % af markkrattet skal være dækket af træer og/eller buske.	Må gerne afgræsses.	÷	÷	✓
Småbiotoper	Må max. være 1 ha. Skal ligge 5 m fra en anden småbiotop. Småbiotoperne må max udgøre 50 % af arealet. Arealet kan selv gro til, eller det kan tilplantes. Lærkepletter, insektvolde, urtestrider og urørte vildtstrider kan gælde ⁴⁾ . Eksisterende lavskov må ikke videreføres som småbiotop, med mindre arealet rodfræses.	Må afgræsses, hvis mindst 75 % af arealet består af træer og buske.	÷	÷	✓

- 1) Undtagen korn, raps, majs, kløver, græs, grøntfoder eller blanding af disse.
- 2) Korn, raps, majs, græs eller blanding af disse må ikke anvendes. Vælges én art med kløver skal de sidste to arter være forskellig fra kløver. Se artslisten her.
- 3) Længste side af markbræmmen skal tilstøde en omdriftsmark i en anden markblok.
- 4) Vedvarende kortholdte harestrider og barjordsstrider kan ikke gælde som småbiotop.